

Brașov, 4 August.

Foile germane vorbesc cu entuziasm despre toasturile împăraților Germaniei și Austro-Ungariei, prin care s'a sigilat din nou strinsa amicitie între domnitorii aliați și oștirile lor.

„National Zeitung“ ține, că cuvintele, ce le-au schimbat cei doi împărați sunt în adevăr *cuvinte germane*. S'au făcut—adauge numita foia—destule încercări de a sparge alianța încheiată, în cei șase ani din urmă în Berlin ca și în Viena. Pentru totdeauna însă au primit aceia, cari se portă cu gândul acesta, acuma în castelul dela Berlin răspunsul: „celu ce voiesce să fiă amiculu Germaniei, trebuie să fiă și amiculu Austro-Ungariei, decât nu — nu! și vice-versa.“

Celelalte foi berlinese, în frunte cu organulu lui Bismarck, accentuează asemenea marea importanță a cuvintelor împărațesci și susțin, că alianța încheiată de cei doi împărați pe temelul unei „înfrățiri și camaraderii nedisolubile“ a ambelor armate, este cea mai sigură garanția de pace.“

Modulu demonstrativ, cu care Germanii tocmai acum voiesc să dea o deosebită greutate alianței și înfrățirii dintre oștirea germană și austro-ungară, ne face să credem că în constelația de față a lucrurilor politica germană voiesce să impună prin aceasta, arătându, că planurile dușmane Germaniei n'au prospecte de reușire.

Tot cu scopulu acesta se asigură mereu în presa germană, că împăratulu Wilhelm i-a succedut de a dobândi, deși nu o alianță cu Anglia, der totuși o însemnată apropiere a acesteia de liga de pace.

În momentele de față este însă de-o deosebită importanță părerea

ce răsuflă ca unu firu roșu din articulu foilor germane, că alianța de față între Germania și Austro-Ungaria este capabilă de a se întări și mai tare, decât nu în ce privește „sămțemintele“, atunci în ce privește „forma“.

„National Zeitung“ își exprimă firma speranță, că alianța de față dezvoltându-se din ce în ce mai multă va face cu timpul acele progrese, de cari are lipsă „spre a căpeta o formă mai perfectă de dreptu publicu.“

Este o dorință vechiă, a cancelarului germanu ca Austro-Ungaria să între într'o legătură de stat durabilă cu împărația germană, formându astfel cu puterea ei armată o parte integrantă a oștirii germane.

Se nțelege, că o asemenea dezvoltare a alianței s'ar pute face numai sub egida ideei de stat germane. Așa își gândesce foia amintită negreșitu viitoru ei desfășurare, când accentuează că cuvintele rostite de ambii monarhi au fost „cuvinte germane“.

Aspirațiunile aceste germane însă, precum am arătat, vin în conflictu cu aspirațiunile poporelor negermane, cari formeză trei din patru părți ai locuitorilor monarchiei noastre.

Nu scimă der cum va face progrese alianța germano-austriacă „în spiritulu poporațiunei ambelor împărați“, când ideea ei conducătoare este numai germană și când spiritulu ce-o însufleșesce este numai germanu. Unde rămân interesele de sine stătătoare ale monarchiei habsburgice, care este unu imperiu poliglot și care în dezvoltarea sa pôte fi numai împedecată prin aspirațiunile germane?

DIN AFARĂ.

Proclamarea independenței Bulgariei.

În zilele din urmă s'a răspândit șgomotulu, că la 2(14) August, aniversarea suirei pe tron a principulu Ferdinandu, are să se proclame independența Bulgariei. Cu ideea acesta a venit mai întâiu foia rumeliotă „Plovdiv“. Foile guvernamentale bulgare însă „Bulgaria“ și „Svoboda“ au respins această idee, și în fine n'a întârziat nici „Plovdiv“ a ține că, decât interesulu patriei cere, patrioții bulgari trebuie să renunțe deocamdată la proclamarea independenței.

Ministrulu președinte bulgaru Stambulov a și trimis o cerculară telegrafică către toți prefectii, ca să impedeze ori-ce mișcare a poporulu, care ar ținti proclamarea independenței Bulgariei.

Acum comunică foile, că această proclamare s'a amânata numai pentru scurtu timp și că ea totu se va face în curându.

Demonstrația pentru Creteni.

În Atena s'au întâmplat încercări din cauza cestiunei cretane, cu care ocaziune pe unu gendarmu l'a costat viața. Câțiva Creteni în unire cu mulțime de popor răsvrătit au încercat să facă înaintea palatulu ministrulu-președinte Trikupis o demonstrația în favoarea Cretenilor. D-lu Trikupis se opuse dorinței demonstrațiilor de a eși pe balcon și a ține o vorbire. Această atitudine a ministrulu grecescu se pôte atribui efectulu răspunsurilor ce le-a primitu guvernulu din Atena dela puteri. Între aceste răspunsuri se pare, că altu guvernulu englezu a fostu cel mai hotărât, căci, precum spune o telegramă din Constantinopolu, în răspunsu se ține, că o intervenire a Greciei s'ar considera ca o declarare de războiu Turciei.

Noulu trimis austro-ungaru în Belgrad.

Noulu ambasadoru austro-ungaru pentru Serbia br. Thoenmel și-a prezentat hărțile sale de acreditare regenților Protici și Belimarkovic în prezența ministrulu de externe generalu Gruici, într'o

audiență solemnă, la care s'a observat ceremonialulu obicinuit. Br. Thoenmel arată mai întâiu, că a fostu trimis ca ambasadoru pe lângă regență în locul d-lui de Hengelmüller. Elu mai accentuează, că este însărcinat de a manifesta la ori-ce ocaziune cea amicitie sinceră și binevoitoare, ce a dovedit Austro-Ungaria în totdeauna față cu Serbia. Elu va stărui spre a se susține amicabilele raporturi de vecinătate, dictate de mulțime de interese cu Serbia, și pētrunșu de acesta misiune va face totu spre a corăspunde intențiunilor înaltulu său domnitoru. Regentulu Protici i-a răspuns în numele regenței țicându, că regența ia la cunoștință cu mulțămire asigurările de amicitie ale guvernulu monarchiei învecinate: mulțamesce și ambasadorulu, pentru că este gata a cultiva raporturile amicabile între cele două state, pe cari și regența le consideră că fiindu în interesulu lor, căci este convinsă despre importanța acestor raporturi. Ambasadorulu pôte conta pe sprijinulu regenței și a guvernulu sârbescu, pentru ca să se susțină și cultive raporturile amicabile esistente.

Foile cehe și alianța germano-austriacă.

„Hlas Naroda“ ține, că împrejura, cumcă intrarea împăratulu în Berlin s'a făcutu tocmai în ziua jubileulu de 10 ani a cabinetulu Taaffe, se consideră de multu mai multu ca o simplă întâmplare și se vorbesce despre influința alianței germane-austriace asupra raporturilor interne ale Austriei. Foia cehă declară, că trebuie să ia cea mai hotărâtă poziție în numele poporulu cehu în contra comentariilor, care vindică alianței germane vre-o influință asupra raporturilor interne austriace.

„Politik“ ține, că poporele negermane ale monarchiei nu sunt nici de cum în pozițiune de a cuprinde alianța germano-austriacă, ca unu legat alu istoriei. Ele privesc în ea mai multu exclusiv numai unu rezultat al constelațiunilor politice temporale, care au adus la cale o cooperare a ambelor imperii pentru scopuri anumte. Condi-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Întâlnirea mea la Bucuresci cu poetulu Eminescu.

II

În erna anulu 1884 m'am întorsu la Bucuresci și m'am luat cu chiriă două odăițe în fundulu curții casei lui Resch din calea Victoriei.

Alătura era casa lui Merkusch, o zidire mare, fără stil și fără simetrie, avându două fațade: una spre Calea Victoriei și alta spre strada Academiei, și în care, ca și într'o casarmă, locuiau mai multe sute de chiriași de toate felurile și de toate nemiurile.

În liniă dreptă cu locuința mea, mequina era formată dintr'o curte ca unu arcu din care se înălțau printre negre, vechi zidiri nise acățu stufosi, cari cu frunza lor desă adăpostiau vâra odăile din dosu de arșița soarelui.

Peste uliță, în strada Academiei, sta tristă și pustie Biserica dintr'o țic, care, în urma impușinării proprietarilor și locuitorilor Români în acea stradă, astăzi numai are decâtu trei poporenți: popa și doi ctitori.

Din josu de biserică sunt șgomot-

toșele localuri: Grădina Stavri, astăzi botezată „Lieder-Taffel“, și Grădina Rașca, unde cei cari dormu ziua petrecu noștea la musica lăutarilor și la jocurile cântărețelor internaționale.

În vâra anulu 1888, târziu noștea, se îngâna cu luna o rață de lumină, ce străbătea pe căpătâiulu meu, printre frunzele arborilor, dintr'o odăie dăsnică, a cărei ferăstră era împotriva ferestrei mele.

La începutu credeam că s'a mutat în vecinătatea mea unu evlaviosu ortodoxu din insulele Ionice, la care de obicei arde candela cu untu-de-lemă totă noștea d'asupra iconei Maicii-Domnului, și numai târziu amu aflatu, că celu care priveghia în acea singurătate era autorulu *Rugăciunii unui Dacu*:

Gonitu de totă lumea prin anii mei se trecu
Pân' ce-oiu simți, că ochiu-mi de lacrimi e secu,
Că'n ori-ce omu din lume un dușman mi-se nasce,
C'ajungu pe mine însu-mi a nu mă mai cunoșce,
Că chinulu și durerea simțirea-mi ampetrit'o,
Că potuș-mi blestem mama, pe care am iubit'o —
Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amoru,
Pôte-oiu uita durerea-mi și voiu putu să moru.

Era poetulu Eminescu, care respinsu de totă lumea ședea gânditoru noștea întrăgă, ziua întrăgă, pe căp-

tâiulu patulu la o mesă mică de brad, pe care ardea o lampă într'o odăie ascunsă în fundatura unui coridoru întunecosu din casa lui Merkusch.

Se împliniseră cinc ani dela ziua tristă, în care amicii săi cei mai apropiați l'au condus cu o nesfârșită durere, la 26 Iunie 1883, în casa de sănătate a D-rului Suțu din Bucuresci, și ardea toc înima în mine de dorulu de a-lu vedu.

În momentulu, în care poetulu primindu-mă a deschisu ușa încuiată pe dinăuntru, am văduțu cu ochii mei sărăcia, și părăsirea, în care se găsia și care e accentuată în poesia sa *Singurătate*:

În odăie prin unghere
S'a țesutu pânjeniuș,
Și prin cărțile în vravuri
Umblă șorecii furioș.

Ah! de câte-ori voit'am
Ca să spențură lira'n cuiu
Și unu capetu poeziei
Și pustiuulu să puiu!

Pe-o căldură africană, care părea, că aprinde pământulu la Bucuresci, poetulu era îmbrăcatu în haine groșe și tocite de postavu săinu călugărescu,

cu ghețele rupte, cu cămașa neschimbată, îngrijată că-lu dă afară, nevându cu ce plăti chiria, și luptându-se cu fômea și cu nedurmirea.

Ah! Dôme-Dôme! Pe când din sudorea poporulu Română aceia, cari exploatează țera, trimetu bani cu ferdela pentru întocmirile din Grecia, pentru reedificarea orașelor în Ungaria, pentru asiluri de gușăți în Știria, pentru internatele jidovesce în totă lumea — în acelașu timp celu mai mare poetu filosofu alu Românilor *inebunua de miserie* în mijloculu marelui Bucuresci înțesat cu cetățeni d'ai universulu, filantropu cu streinii și vitrigu cu Români!

Decă regimulu de pân'acum, de libertate fără naționalitate, nu va înceta:

Vai de bietu Român șraculu!
Îndărăt totu dă ca raculu,
Nici îi merge nici se'ndemnă,
Nici îi este tòmna tòmna,
Nici e vâra vâra lui
Și-i streinu în țera lui!

L'am găsit scriindu la o piesă într'unu act: *Lays*, subiectu luat din

¹⁾ Eminescu: *Doină populară*, scrisă la 5 Iunie 1883, cu ocaziunea înnaugurării la Iași a statuei lui Ștefanu Celu Mare. „Convorbiri Literare“

ținurile acestei cooperări sunt stipulate în tratat. Alte îndatoriri afară de cele prescise în acest tratat n'are nici una din părțile interesate, nici drepturi, nici pretențiuni nu au, care ar fi să se îndeplinescă pe contul strein sub pretextul alianței. Așa înțeleg Cehii însemnătatea politică a alianței austriace-germane.

Boulanger — „vinovat“.

Scimă că tribunalul de stată francez a declarat vinovat pe generalul Boulanger. După ce senatorii din dreapta s'au retras, majoritatea republicană compusă din peste 200 de senatori a hotărât, că tribunalul de stată este competentă a judeca asupra tuturor punctelor acușării și îndată a și procedat la esaminarea faptelor imputate acusatului. Privitor la *complotul* generalului Boulanger a fost declarat vinovat cu 206 voturi, șese senatori abținându-se dela votare, ér privitor la *atentat* cu 198 contra 10 voturi. Condamnarea pentru atentat s'a făcut pe baza celor întâmplare la gara din Lyon, unde în 8 Iulie 1887, când generalul a plecat spre a și lua comanda în Clermont-Ferrand, s'au fost adunată 40—50,000, spre a împedea plecarea lui. Acușatiunea susține, că generalul a pus la cale însuși această mișcare, cu scopul de a pune mâna pe puterea statului. În adevăr mulțimea striga necontentă: „Nu-i ertată se plece! La Elisée cu el!“ (Elisée se numește palatul președintelui republicei). Boulanger ar fi putut să se retragă dinaintea manifestațiilor acestea, dér el aștepta pe anarhiștii, cari îi promisera aprijinul, însă nu venira. După ce îi succese apoi poliției să împrăștie mulțimea, doi agenți de poliție și șeful de stație l'au făcut pe Boulanger să părăsească Parisul pe o locomotivă. — Tribunalul de stată a declarat și pe Dillon și Rochefort vinovați ca complici la *complot*. În urma urmelor se va vota asupra *măsurii pedepsei* totu nominal.

Boulanger — condamnat.

În 14 Augustu sera la 7 ore a cetit președintele tribunalului de stată sentința, prin care Boulanger, Dillon și Rochefort sunt *condamnați la deportațiune într'o fortăreță* și la plătierea speselor procesului. Tribunalul de stată a declarat totodată pe gen. Boulanger vinovat de a fi *suprimat și instrăinat banii publici* și n'a primit nici o împrejurare atenuantă.

SCRILE ȚILEI.

Regele României, împreună cu prințul moștenitor, întorcându-se în țară, va trece pe la gara Brașovului către Predel în urma unei noue dispozițiuni Duminecă dimineța, ér nu mâne Sâmbătă.

Unu binefăcătoru. Alexandru Bonnaz, episcopul diecesei romano-catolice de Cianadă, cu reședința în Timișoara, a încetat din viață. Binefacerile acestui episcop sunt necomparabile. Peste un milion și două sute de mii fl. a dăruit spre scopuri de binefacere, peste 42 biserici, locuințe parohiale ș. a. a zidit și reparat. Nu se scie încă ce va fi mai dispus prin testament. Bonnaz a fost franceș.

Floxera s'a mai constatat și în vile dela Văltitu în comit. Târnavei-mari; apoi în Huedin, Chetișu, Fildu de mijloc, Bichelat, Farnașu, Jobocu, din comit. Coșiocnei.

De-ale Kulturegletului. Secretarul de până acum al acestei reuniuni, considerându-se „muultele aafaceri“, va fi în viitoru numai „purătorul agitațiunii spirituale“, ér pentru lucrările de cancelariă se va numi unu nou secretaru.

Ei, veți așa, ce totu cu mâța 'n sacu! Spuneți curatu, că agitați.

Epidemiă de vite. Intre bivoli din Roșia s'a ivit o bôla, căreia i-au căcut jertfa până acum opt bivoli.

Procesul de presă al „Luminătorului“.

Lăsăm să urmeze ați, după „Luminătorul“, discursul de apărare rostit în limba română de acusatul Ionu V. Barcianu:

La cele ce onorab. d-nu apărătoru avu bunăta a desvolta întru combaterea acușatiunii, ridicate contra mea, am să mai adaug încă numai unele puține. Mărturisesc, că această acușatiune este foarte gravă, căci, în cele din urmă, ea învôlvă în sine cea mai grea învinovățire ce se pôte face unui cetățen liber într'unu stat constituțional; învinuirea: d'a fi lucratu contra țării proprii. Însă această învinuire, mă grăbesc să adaug numai decatu, pe catu este de lipsită dela început până la sfârșit de ori-ce temei real și legiuit, pe atatu este deoi și de vătămătoare și apăsătoare pentru mine.

La astfelu de acușatiune nu pot, nu-mi este iertat să tacu. Dacă conștiința-mi, asupra căreia puterea omenescă nu pôte substitui înriința divină, m'ar fi admoniat cândva în nepretențioasa mea activitate publică de 20 de ani încôce; decât m'ar neliniști catu de catu cu acestu privilegiu, n'asu avu cutezanța să-mi ridicu privirea la lume, n'asu avu tăria să grăiesc așa precum vedeți și auziți că o facu.

Considerându mancitatea și golătatea motivării acușatiunii contra mea, mai că n'asu găsi nici o trebuință de a mă mai apăra. Însă din respectu cătră legile existente și din stimă cătră D-vostre, judecătorii mei, cari, ce e dreptu, până în momentul acesta nici nu ne-amu vëcut și cu atatu mai puțin ne-amu cunoscut unulu pe altulu prin vr'o manifestațiune a existenței noastre în această

lume mare, deși suntemu vecini catu de apropiati, sunt dator să vă dau în puține cuvinte trebuincioșele deslușiri, referitoare la substratul acestui procesu de presă, pentru ca cu atatu mai sigur și mai clar să vă fiă cu puțință a vă declara în această cauză. Mai departe, se pricepe, este traba conștiinței D-vostre ca cetățeni, căroră, trebuie să credu, asemenea vă zace la inime sôrtea acestei țări locuite și susținută de mai multe popore lucrătoare de sute de ani și pururea credincioșe.

La ascultarea mea prealabilă din 2 Aprilie a. c. la on. tribunalul reg. din Timișoara am depus și subscriș în procesul verbalu, spontaneu, neinflunțat și din convingere:

că eu nu sunt autorul intelectualu al articoloru încriminați;

că traducerea în limba maghiară din limba originală română a acelor articoli încriminați, cari formăza baza acușatiunii procurorului de stată contra mea, nu este autentică, nu este esactă, nici corectă nici în privința gramaticală, nici în privința spiritului și a tendenței articoloru originalu românesci, ceea ce ușor a pututu contribui la ducerea în erore a d-lui procuror, care de altcun, însuși trebuie să scie perfectu în ale limbii române decât are să intenteze procese productelor limbii românesci; și că n'am avutu intențiune a agita séu a ațita la ura contra poporului séu a naționalității maghiare, ci tocmai din contră.

Tôte aceste declarații ale mele le-am și dovedit întru catu mi s'a admisu la o așa scurtă și grabnică ascultare protocolară, alăturându procesului verbalu acte și date concrete, cari credu, că și acuma se voru găsi acolo.

Articuliu încriminați au apărutu separat din diferite incidente; cu tôte acestea d-lu procuror de stată s'a vëcut silit a nu le separa, ci a le contopi și mesteca în actulu de acușatiune, părăndu-i că astfelu va fi în stare a făuri o acușatiune mai impunătoare, mai motivată, ceea-ce însă dovedesce pré limpede numai neputențioșia și netemeinică acușatiunii, căci decât părțile singurice sunt neputențioșe și netemeinice, nici colecțiunea lor, nici forostoirea lor nu pôte fi altcun.

Articuliul „Nascerea Domnului“ s'a scris din incidentulu Crăciunului gr. or., éra de basă și cinosură i-a servit articuliul apărutu din acelaș incidentu, adică la Crăciunulu rom. cat., în n-rulu 355 alu foiei „Budapester Tagblatt“, din péna d-lui conte Albert Apponyi. Articuliul „Anul Nou“ i-a servit de firu conducătoru și de temei articuliul apărutu mai înainte în n-rulu 1 alu foiei oficioșe „Nemzet“, scris tocmai de vicepreședintele d'atunci alu dietei din Budapesta, adică de d-lu Horvath Gyula.

„Luminătorulu“ însă, ca organu alu poporului Românesc amăritu până peste capu și nemulțamit până în adenculu sufletului séu de nedreptățirile și apăsările, ce acestu popor îndura de cătră inumanulu și greșitulu sistem politicu d'acum alu guvernului, „Luminătorulu“, se pricepe, n'are vreme nici chiamare d'a se ocupa în rândulu întâiu de ușurarea sorții sclaviloru din Africa centrală, ci de a Românilor. Dec precum acei doi luceferi politici maghiari au scris acele contemplațiuni ale lor, din punctu

de vederea lu intereseloru partidului lor, astfelu și „Luminătorulu“ simplu a aplicat unele părți din scrierile acelor politici maghiari la sôrtea și starea actuală a poporului românesc. (Va urma.)

Raportulu

adunării generale anuale a „Despărțământului Silvaniei“ alu „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român“, și a „Reuniunii femeiloru române selăgene“.

Valôrea unu popor atâră dela cultura sa. Acesta e unu lucru atatu de constatat, încatu nimenea nu se pôte indoi despre adevêrulu lui. Istoria ne convinge, că unu popor numai până atunci pôte esista între celelalte popore, până când progresăza pe calea culturală dimpreună cu acestea, — îndată ce stagnăz séu chiar dă înapoi, dispare încetulu cu în cetulu contopindu-se cu altu popor mai cultu decâtu densusu, și în urmă pieru cu totul și se dă uitărei, orî decâtu nu, atunci celu multu rămăne o tristă amintire despre densusu.

Deci ori-care națiune, care nu vrea să fiă înghițită de alte națiuni, ori-care națiune, care vré să trăiescă, și să jôce unu rolu ôre-care în lumea asta, are imperioșă necesitate, de a se îngriji de acele mijloce, prin cari să se pôtă ridica la acelaș nivelu alu culturai, de unde să privescă fără frică și gelosiă la celelalte națiuni.

Dér eu nu am de scopu a vorbi despre influința educațiunii, ci scopulu meu este a vă descrie decursulu adunării generale a „Despărțământului Silvaniei“ alu „Asociațiunii transilvane“, precum și a „Reuniunii femeiloru române selăgene“:

Adunarea s'a ținutu în 6 Augustu st. n. în comuna Trésnea. Cu plăcere mărturisesc, că nu m'am înșelat în așteptări, căci încă desu de dimineța în ziua adunării, pe stradele acestei comune undula o mulțime de oșpeți, sosiți din tôte părțile Selagiului, ba și din comitatele Satu-mare, Dobăca, Clușiu și din alte părți ale Transilvaniei.

La ôrele 8 dim. ne adunărăm cu toții la biserica pentru invocarea Spiritului Sfântu. După terminarea serviciului divin, cam la ôrele 10 a. m. vedem îndesuită biserica de străini și săteni, unde avea a se țin ședința. Nu peste multu, Președintele „Despărțământului“ Revdss. D-nu Alimpu Barboloviciu, vicariulu demn alu Silvaniei, ocupându și scaunulu între urările de „se trăescă“ ale publicului presentu, dechiară de deschisă ședința prin o vorbire acomodată și bine simțită. Îndată după aceea se procede la executarea programului. D-lu președinte rôgă pe d-lu secretaru alu „Despărțământului“ Andreiu Cosma a și face raportulu. Se alege o comisiune pentru încassarea taxelor dela membrii vechi și pentru înscrierea membri

clasica anticitate și pe care terminându-o, cam pe la începutulu lunei lui Septemvru 1888, a prezentat o ilustrulu profesor T. L. Maiorescu.

Lucrarea, se dice, că s'ar fi cetit în cerculu societății literare „Junimea“ și unii artu susțin, că ar fi localisată, păstrându chiar numele persônoloru din Lays, piesă francesă a lui Emile Augier.

Chiar așa fiindu, scrierea însă, avându o incontestabilă valôre literară pentru admirabila și originala frumșetă de formă a versurilor, merită sollicitudinea noastră să fiă dată publicității.

Elu, ca și Leopardi alu Italianilor, își căuta idealulu în timpurile trecute, și pentru a refnvia virtutea străbună, vorbăa cu măreție umbre ale Basarabilor și Mușăteștilor, ér cu péna sa măestră, relevându scripturile de auru române din trecut în comparațiune cu sgarriiturile Epigoniloru din presentu, cari preocupescu cu cartea ca și neguțătorii cu marfa, esclama durerosu:

Éra noi? noi epigoni? . . . Simțiri reci, harfe sdrobite,

Mic de țile, mari de patimi, inimi bêtrâne: urite,
Mășci ridende puse bine pe-unu caracteru inimicu;
Dumneșeul nostru: umbra, patria noastră: o frasă,
In noi totul e spoială, totu e lustru fără basă;
Voi credeați în scrisulu vostru, noi nu credem în nimica.

Privindu apoi în juru de sine și vëndendu o plutocrațiu cosmopolită și fără inimă, unită cu o burgheziă oportunistă, spre a face legi pentru cei săraci, elu revârșă ca și o stea aprinsă o rață de lumină în calea timpiloru ce vinu și, îndemnându clasele muncitoare c'unu tonu suveranu, le comanda:

Sdrobiți orânduiala cea crudă și nedreptă, Ce lumea o împarte în miseri și bogăți.
Atunci când după morte răsplată n'asteptă, Faceți ca 'n astă lume să aibă parte dreptă
Egală fiă-care, și să trăim cu frați!

Din firea lui fiindu cu multu mai ambițiosu decâtu să fiă vanitosu, succesele literare nu l'au încălțiau, laudele nu l'au mângăiau, defăimările nu l'au turburau și Criticiloru săi, cu o desprețuitoare nepăsare, le răspundea:

Critici voi, cu flori deșerte,
Care rôde n'au adusu,
E ușor a scrie versuri,
Când nimicu nu ai de spusu.

Spre a puté analiza și comenta scrierile lui Eminescu în comparațiune cu situațiunea politică, socială și literară, în care se găsia națiunna în țilele sale, s'ar cere să facu o carte întregă.

Nuamă când s'ar puté tôte spune, câte ar fi de ăis în privința neajunsuriloru poetului, care rătăcia printre noi, fără speranță și perspectivă de a și puté crea o existență asigurată, fără de a găsi în ramura lui unu teren de activitate, și re a și puté manifesta capacitatea, într'o epocă, în care poporul gema sub apăsarea unei păture suprapuse, în care gustulu pentru literatura națională nu era desvoltat, în care Mecenați pentru încurajarea arteloru frumôse nu esistau și în care geniulu la Români era o nenorocire, — atunci și numai atunci artu avu cuvântu să se pronunțe în deplină cunoscință de cauză căpătuiții noștri optimiști: decâtu poetulu Eminescu a fostu unu cugătoru pesimist, séu nu?!

În interesulu istoriei literaturii noastre

tre, înainte de a termina, voiu mai aminti câteva date biografice.

Mihailu Eminescu s'a născutu din părinți săteni români, în comuna rurală Ipotesci din județulu Botoșani, unde, după cum dice bardulu dela Mircesci:

La alu Moldovei dulce sôre
Cresce flôre lângă flôre.

A urmatu clasele liceale în Cernăuți, fiindu crescutu de înfocatul naționalist, neuitatulu profesor Arone Pumnulu, de origine Olténu din Cuculata în Țera Făgărașului, și care în frunte cu frații Hurmuzachi și cu alți boeri și învățați ai țerei au întemeiatu *Juna Bucovina*, reinviind în patria lui Stefanu celu Mare literatura română.

În anul 1866, ténêrulu Eminescu era studentu în a VI-a clasă liceală în Roma-mică, dintre Târnava-mare și Târnava-mică, fiindu în acelașu timp și bibliotecaru la biblioteca studențiloru dela liceulu din Blășiu.

După terminarea studiiloru liceale, trecendu la sfârșitul anulu școlar 1868 prin Sibiu, distinsulu nostru istoricu N. Densușianu i-a procuratu cele necesar

lori noi. Darea raportului despre sumele însoțite rămâne în sarcina d-lui secretar.

După acestea urmează citirea unei frumoase disertații din partea d-lui Andrei Cosma, despre „Necesitatea istoriei naționale“, dându-i loc și unei epistole a răposatului episcop Leményi, adresată nemuritorului vicariu de atunci al Silvaniei Șuluțu, aflată în Arhivul vicarial din Șimleul Silvaniei; accentuând d-lui disertante, că această nobilă sarcină ar fi de dorită să o îmbrățișeze în deosebi preoții, ca unii, cari stau în nemijlocită atingere cu poporul și cu arhivele bisericilor române, ca lăsându-le aceste documente interesante generațiilor viitoare, să se poată completa istoria noastră națională. În fine fostul secretar a-lui despărțământului și al „Reuniunii femeilor române selăgene“, expirându-și cei trei ani pe câtă timp a fost ales și d-lui abdicarea, rugându-l adunarea să-l absolvă de această sarcină plăcută, astfel la recomandarea d-sale se alege un nou secretar, în persoana d-lui Dr. Ioan Nechită. D-lui președinte roagă în urmă pe membrii a hotărî locului unde se să se țină în anul viitor adunarea „Despărțământului“; la propunerea d-lui Georgiu Popu se primesc cu cea mai mare plăcere Supurul de sus. Finindu-se agendele de pertractat, ședința se ridică.

Retrăgându-se biroul „Despărțământului din Silvania“ al „Asociației Transilvane“, presiul îl ocupă un nou birou, a cărui ivire în sală produce cea mai adăncă liniște, îndreptându-și fiecare privirea asupra lui. Este biroul „Reuniunii femeilor române selăgene“. Scaunul presiului îl ocupă o adevărată matronă română. St. d-nă Clara Manu, încunjurată de d-nele Maria Cosma vicepresidentă și Emilia Popu cassiera „Reuniunii“. D-na președintă, cetind un frumos cuvânt de deschidere, declară ședința de deschisă. D-lui Secretar raportază, spunându-i între altele, că mobilarea școlii române de fete, înființată din fondul „Reuniunii“ în Șimleul Silvaniei, s'a făcut din colectele particularilor devotați cauzelor naționale române, rămânând astfel neatins fondul „Reuniunii“, care altcum ar fi fost lipsit de vre-o 800 fl. v. a. D-lui secretar mai atrage atenția publicului și asupra împrejurării, că cu începutul cursului școlastic vor fi înscrise elevele pe lângă o taxă de înscriere foarte moderată în sumă de 3 fl. — care este de totu bagatelă în raport cu lipsele materiale, cu cari are a se lupta „Reuniunea“ pentru susținerea școlii; o recomandă mai departe sprijinului publicului român, amintindu și aceea, că d-lor se vor îngriji de cuartire cât se poate de eftine și bune. D-na preșe-

dintă roagă publicul asistent pentru a determina locul unde să se țină adunarea „Reuniunii“ în anul viitor; d-lui Vasiliu Popu își dă părerea, că ar fi bine să se țină în părțile Someșene, unde încă nu s'a ținut, ér d-lui An. Cosma o invită la d-sa în Supurul de sus. În fine d-na președintă mulțumind publicului de interesul documentat pentru „Reuniune“, se ridică ședința.

Terminându-se ședințele, la orele 2 p. m. s'au intrunit cam la 200 persoane în locuința d-lui preot local, la un banchet comun. Cu astă ocaziune se închină mai multe toasturi. Revdss D-nu Alimpiu Barbalovicu închină toastul primu pentru înalta casă Domnitore, — d. Georgiu popu ridică pocalul său pentru bravii luptători ai națiunii române Alimpiu Barbalovicu și Andrei Cosma, — d. Andrei Cosma poartă un toast pentru veteranul ostaș al națiunii noastre Georgiu Barițiu; foarte interesantă a fost și alu doilea toast al d-sale, spunându, că ar fi de dorit, ca frățietatea și buna înțelegere să nu se accentueze numai „inter pocula“, ca răspunsu la toastul ținut în limba maghiară de preotul ev. ref. din loc; afară de aceste s'au ținut mai multe toasturi foarte acomodate și ocazionale.

Despre balu, care a reușit splendid, v'asți pute scrie multe și frumoșe lucruri, dér precum am vădutu, vi-s'a raportat de altul. Atăta aș putea adauge, că la acelu balu, de sigur, mulți tineri își voru fi perdutu inima. Unu Ardelenu.

Dare de semă.

Societatea de lectură „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, luând nobila hotărîre de a veni în ajutorul bibliotecii liceului român din Bitolia și peste totu a școlilor române din Macedonia, a și trimis în semestrul al 2-lea alu exercițiului școlastic 1888-89 la adresa subscriului mai multe cărți, parte din ale sale, parte colectate dela inteligența română din Budapesta. În speciă: Societatea de lectură „Petru Maior“ a donat 12 exemplare din opulu „Istoria pentru începutul Românilor în Dacia“, de Petru Maior.

La inițiativa și prin societatea „Petru Maior“ au mai donat următorii d-ni: Romul Miculescu, cand. de adv., Pavel Boldea, preot militar, Atanasie Barianu, adv., Dr. Corneliu Diaconovic redactoru, Dr. Ioan Popovic, Drd. jur. Eugeniu Mețianu, toți câte 2 exempl. din „Istoria pentru încep. Rom.“; Simion Stoianovic, Ioan Gallu, stud. jur., Romul Polis, stud. jur., Ioan Curița, stud. phil., câte 1 exempl. din opulu numitu. Ilustri Domni Dr. Alex. Mocioni și Vic. Babeș au donat „Merinde dela școlă“ în 10 exempl., „Robinson“ după Campe, 5 exemplare și „Conștiința națională“ 4 exempl.; d-lui Atanasie Merienescu, jude la tabl. reg., din operele d-sale „Cultulu păgân și creștin“, „Colinde“, „Balade“, „Istor. bisericăscă, polit. națion.“ câte unu exempl. și „Stéua

magilor“ 2 exempl.; D-na Constanța de Dunca Schiau „La Alma“ 10 exempl.

Aceste cărți, după dorința societății „Petru Maior“ esprimate în scrisoarea cu data 28 Martie st. n. a. c., s'au distribuit astfel: Școlilor române din Perlepe, Crușova, Nijopole, Clisura, Gopeși, Moloviște, Nevesca și Hrupiște câte unu exempl. din „Istoria pentru încep. etc.“ și „Merinde dela școlă“. Școlilor rom. din Corița, Magarova, Veria, Abela și Perivoli câte unu exempl. din „Istoria pentru începutul etc.“; părintelui N. Faveyrial, misionar Lazarist și prof. alu liceului rom. din Bitolia 1 exempl. din „Istoria etc.“ Câte 1 exempl. din „Istoria etc., Merinde etc., La Alma și Robinson“ s'au trimis bibliotecii gimnaziale din Ianina. În fine 7 exempl. din „La Alma“, 3 exemple din „Robinson“ s'au dat ca premie pentru școlu rom. de fete din Bitolia. Opurile „Istoria Bisericească etc.“ și Balade de D-lu A. Marienescu sunt reținute la censură în Salonic; ér restul cărților amintite s'a aședat în biblioteca liceului din Bitolia.

Totu în semestrul alu 2-lea alu anulu școl. 1888-89 am mai primit 43 broșure din „Biblioteca populară a Tribunei“, din cari 12 broșuri s'au ales și s'au dat ca premie școlii rom. de fete din Bitolia, ér restul s'a aședat în biblioteca liceului rom din Bitolia. Numele donatorului acestor broșuri până acuma ne este necunoscut.

Că de ce preț voru fi aceste cărți întru înaintarea instrucțiunii din școlile române din Macedonia și peste totu a progresului cauzei române de acolo, se va înțeleg ușor considerându, că școlile rom. din Macedonia sunt încă în leagăn și mijlocele fiindu modeste — nu și-au putut înființa încă bibliotecă afară de liceul din Bitolia, care posedă o bibliotecă compusă din cărți adunate de prin România de călugări dela St. munte, dér care în cea mai mare parte sunt numai fragmente; dreptu acea corpul profesoralu dela liceul rom. din Bitolia în conferința lunară, ținută la 31 Martie v. a. c. au votat d-lor donatori și în speciă societății „Petru Maior“ mulțumită protocolară. Cu acestă ocaziune ne ținem de cea mai sfântă datoriă, a renoi căldurșele noastre mulțumiri în numele nostru și alu tuturor Românilor macedoneni, cari se vor împărtași de darurile, ce le trimit frații de acelaș sânge. Totodată rugăm pe On. publicu român, ca după puțină să mai vină în ajutorul școlilor române din Macedonia cu opuri științifice, literare, diare, reviste etc. și de ordinaru cu de acele scrieri, cari nu voru fi suspicionate de autoritățile turcesci ca vătămătoare statulu.

Năsedu, 9 Augustu n. 1889.

Cu profundu respectu
D. Cosmulei,
directoru la liceul din Bitolia.

Literatură.

Preotul Român, Nr. 8. din Augustu, are următorul sumar: Caracterul Mitropolilor români uniți, începându dela sfânta unire și până astăzi. Studii din dreptul canonic: Impedimentele dărmatore seu nimicitore de căsătorie (urmare). Cununa de mărșăritare a Preacuratei Vergure Maria (fine). Conceperea și născerea Mariei (fine). Predică la schimbarea la față a d-lui nostru Iusul Christos. Cuvântare rostită în 30 Iunie de d-lu prof. Alesiu Viciu, cu ocaziunea desvelirei monumentulu Iónu F. Caprușiu, fostu canonicu lector alu capitolulu gr. cat. din Blășiu. Varietăți. — „Preotul Român“ apare în Gherla. Proprietar, redator și editoru Nicolae Fekete Negrușiu. Adonamentulu 4 fl. pe anu.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciul biurolu de coresp. din Pesta.)

Berlinu, 16 Augustu. Monarchulu Austro-Ungariei a plecatu aseră la 9 ore la Ischl. Despărțirea monarchilor s'a făcutu în modul celu mai cordialu, ei s'au îmbrășățat și s'au sêrutat de repețite ori. După ce a plecatu trenulu, care ducea pe împêratulu Austriei, și-au luat rămasu bunu împêratulu german dela archiducele Franciscu Ferdinandu, care împreună cu cei din suita sa au plecatu la 9 ore 35 minute la Praga, respective la Viena.

Parisu, 16 Augustu. Condamnarea generalulu Boulanger este

întempinată de poporațiune în generalu cu nepăsare.

DIVERSE.

Nou sistem de torpilor. În Anglita se lucră deja de doi ani la perfecționarea noulu sistem de torpilor, așa numitul sistem alu inginerulu australianu Brener. Torpiloru inventat de acest ingineru au marel avantaju d'a pute fi bine cărmuitu, d'a pute fi îndreptat și pornit cu înlesnire contra vasulu inamicu, și fără ca cei de pe vasu să-l vadă. Încercarea, care s'a făcutu de curându în apropierea insulelor Whigt, a arătat pe deplin, că acesti torpilor potu fi folosiți cu succes în luptele de mare și cei competenți profesesc unu mare viitoru torpiloror, cari au să hotărască multu chiar asupra resbelor maritime.

Numêrul vizitatorilor expoziției dela Parisu. După statistica oficială ce s'a publicat, în a doua jumêtate a luneli Iulie expoziția a fostu vizitată de 2.030,814. Adunându acestă sumă cu aceia a înțrărilor de mai nainte, ni se dă o sumă de 10.022,620 vizitatori până la 1 Augustu, ceea ce comparându-se cu numêrul vizitatorilor expoziției din 1878, presintă unu sporu de 4.906,067 persoane.

Grevă la locul ei. „Strassb. Post“ anunță din Pisdorf: O grevă curiosă a izbucnit între beutorii de bere de aci. Birtașii vindeau berea până mai deunășile cu 8 pfenigi unu pătraru de litru, ér acuma ceru 10 pfenigi. Beutorii de bere s'au învoitu acuma cu totii să nu mai bea bere, până ce nu se va vinde éraš cu 8 pfenigi. Duminecă i-au pututu vedé omulu ducându-se cete în apropiatul Zollingen, unde se vinde berea cu 8 pfenigi.

Rectificare. În Nr. 173. (foletonu) pe pagina 1-a, colona 4, alinea 2, șirulu 6, în locu de: *numai pela anul 1837 s'a întemplatu acesta*, aste a se ceti: *„nu pela anul 1837 s'a întemplatu acesta.“*

În acelaș numêru în diversa: *Diaru latinu* sunt a se ceti cuvintele latinesci astfel: *alaudae* în locu de „*alaudal*“, *alaudas* în locu de „*alandas*“, *Amiternum* în locu de „*Armitemum*“, *Titi* în locu de „*Fiti*“, *epistulis* în locu de „*epistolis*.“

Cursul pieței Brașov.

din 15 Augustu st. n. 1889.

Bancnote românesci	Cump.	9.45	Vând.	9.48
Argintu românesc	-	9.40	-	9.44
Napoleon-d'ori	-	9.47	-	9.49
Lire turcesci	-	10.70	-	10.75
Imperiali	-	9.70	-	9.75
Galbini	-	5.60	-	5.65
Seris. fonc. „Albina“ 6%	-	102.—	-	—
„ „ 5%	-	98.59	-	99.—
Ruble rusesci	-	122.50	-	123.50
Discontulu	-	6 1/2—8%	-	pe anu.

Cursul la bursa de Viena

din 14 Augustu st. n. 1889.

Renta de aur 4%	-	99.75
Renta de hârtă 5%	-	94.85
Imprumutul căilor ferate ungare	-	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	-	100.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	-	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	-	112.60
Bonuri rurale ungare	-	104.80
Bonuri cu clasa de sortare	-	104.80
Bonuri rurale Banat-Timiș	-	104.80
Bonuri cu cl. de sortare	-	104.80
Bonuri rurale transilvane	-	104.80
Bonuri croato-slavone	-	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinu ungurescu	-	99.75
Imprumutul cu premiulu ungurescu	-	138.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinulu	-	129.—
Renta de hârtă austriacă	-	83.75
Renta de argint austriacă	-	84.80
Renta de aur austriacă	-	109.80
Losuri din 1860	-	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	-	907.—
Acțiunile băncii de creditu ungar.	-	319.—
Acțiunile băncii de creditu austr.	-	306.—
Galbeni împêrătesci	-	5.67
Napoleon-d'ori	-	9.49
Mărci 100 imp. germane	-	58.42 1/2
Londra 10 Livressterlinge	-	119.45

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

și, înlesnindu-i călătoria, l'a recomandat părintelui Bratu din Rășinari, care, ospetându-l în modul cum numai preoții români din Ardelu seiu să cinstescă și să omeșească pe școlarii Români, l'a trecut în România.

Sosindu în marele Bucuresci și negăsindu nici unu ajutoru, a intrat ca șoptitoru (sufletu) la Teatrul Național și ou trupa răposatulu artistu Pascali a intrat în anul 1869 pentru a doua seu a treia oră în Ardelu, călătorindu tôte provinciile române.

Poetul Eminescu cunoscea mai bine decât unu academicianu portulu, graiulu și datinile Românilor și nu făcea deosebire între Bucovinenu și Basarabianu, Moldovenu și Muntenu, Frățuși și Bufeni seu Bănățeni, Pădurenți și Podgoreni, Hașegani și Crișeni, Moți și Mocani, Selăgeni și Chiorenți, Oășeni și Sătmăreni, Someșeni și Maramureșeni, Câmpieni și Grăniceri, Murășeni și Târnăveni, Săcășeni și Mărgineni, Olteni și Bărseni, Brașoveni și Săceleni.

În urma recomandățiunii ministrulu cultelor și instrucțiunii publice de a-

tuncea, d-lu T. L. Maiorescu, în anul 1874, Mihailu Eminescu, fiindu Doctorand dela facultatea de filosofie din Berlinu, s'a numitu, prin Decretulu Domnescu Nr. 9250 dela 3 Octombrie acelaș anu, bibliotecaru la biblioteca centrală din Iași.

La 1 Iulie 1875, prin Decretulu Domnescu Nr. 5619, a trecut ca revisor școlaru alu școlilor din circumscripțiunea județelor Iași-Vaslui, ér la 3 Iunie 1876, prin Decretulu Domnescu Nr. 1013, a fostu pus în disponibilitate.

La 2 Aprilie 1888, Adunarea deputatorilor i-a votat o pensiune viageră de 250 lei pe lună și Senatul a încuviințat proiectulu în ședința sa dela 23 Novembrie 1888, ér legea s'a promulgat prin Decretulu Regalu Nr. 224 publicat în „Monitorulu Oficialu“ Nr. 241 dela 2 Februarie 1889, așa, că Statulu venindu-i pré târziu în ajutoru, nenorocitul poetu n'a beneficiat nici chiar o centimă din *darulu naționalu*.

Galulu.

